

Gårdsnytt 1/2010

Enebybergs Gårds Förening

Innehåll

Kalendarium.....	1
Ordförandens ord.....	2
Kallelse till årsmöte med Enebybergs Gårds Förening.....	2
Vill Du vara med!?!.....	3
Om Anneberg.....	3
Bilder från Enebybergs Gårds Förenings arkiv.....	4
Föreningens verksamhet under 2009.....	5
Om jubileer.....	6
Enebybergs Döderhultare.....	7

Kalendarium

Tisdagen den 9 mars kl. 19:00-19:30

Enebybergs Gårds Förenings årsmöte på Enebybergs gård.

Kl. 19.30 Kaffe

Kl. 20:00 Öppet Hus: Om gamla hus i Enebyberg

Anita Andersson, Lars Johnsson och Krister Olinder berättar och illustrerar

Söndagen den 21 mars kl. 12-16

Öppet Hus på Enebybergs gård med kaffeservering

”Antikviteter från olika epoker” med Enebybergs egen antikhandlarfamilj Lind.

Utställning och försäljning av antikviteter.

Liten fotoutställning om ”affärshuset som var Enebybergs handelscentrum”.

Kl. 12 och 14 presentation av Enebybergs Antik och fotoutställningen.

Tillfälle att få egna medförda föremål bedömda!

Tisdagen den 27 april

Visning av miljöboende i Anneberg.

I samarrangemang med Svenska

Turistföreningens Roslagsbanekrets.

Söndagen den 30 maj

Mors dag med Öppet hus, Brunch och

Husdokumentation

på Enebybergs gård.

Under maj

Vandring kring Västra Banvägen

Maj/juni

Trädgårdsbesök hos Gösta Malmengård

på Villa Solborg.

Måndagen den 25 maj

Funktionärskväll för EGF:s tidningsutdelare och alla andra som på olika sätt medverkar i eller hjälper till vid föreningens arrangemang.

Fredagen den 25 juni

Traditionsenligt midsommarfirande på Enebybergs gård.

Ordförandens ord

Kära gamla, nya och blivande föreningsmedlemmar!

Nu är det nytt år och nya krafter! Föreningens första program för år 2010 genomförs i anslutning till föreningens årsmöte (föreningsmötet) måndagen den 9 mars. Då uppmärksammas också material från föreningens husdokumentation genom presentationer av Gamla hus i Enebyberg

Under våren kommer fler program, däribland en söndag i mars med Enebybergs egen antikhandlarfamilj Lind! Då ges det också tillfälle att ta med egna föremål för bedömning. Under maj – juni planeras både trädgårdsbesök och en vandring, den här gången i Enebybergs nordvästra hörn, längs Roslagsbanan. Mors Dag och midsommar firas som vanligt och traditionellt på Enebybergs gård.

Alla enebybergsbor är hjärtligt välkomna!

Föreningen har också tagit fram ytterligare en dokumentation till de populära vandringarna, den här gången med utgångspunkt i fjorårets välbesökta vandring i södra Enebyberg.

Föreningens dokumentation av villor i Enebyberg fortsätter. Det kommer att ges flera tillfällen att ta del av den dokumentation föreningen har och att komplettera med ny information.

Välkomna till Enebybergs Gårds Förening under 2010!

Jan Olof Carlsson

Kallelse till årsmöte med Enebybergs Gårds Förening

Enebybergs Gårds Förening kallar härmed medlemmarna till stadgeenligt årsmöte
(föreningsmöte)

*Tisdagen den 9 mars 2010
klockan 19:00-19:30
på Enebybergs gård*

*Efter årsmötet Öppet hus med utställning samt kaffeservering.
Omkring klockan 20 börjar kvällens öppna program, Om gamla hus i Enebyberg.*

Årsmöteshandlingar kommer att finnas tillgängliga för föreningens medlemmar dels vid årsmötet, dels från och med den 26 februari 2010 hos följande ledamöter av styrelsen:

Jan Olof Carlsson
Fenixvägen 5
Tel. 758 50 07

John Åkermark
Breda vägen 68
Tel. 768 42 68

Vill Du vara med!?!

En aktiv förening behöver många huvuden, händer och fötter som hjälps åt att genomföra föreningens verksamhet. Valberedningen är alltid intresserad av förslag till styrelsen men det behövs insatser också för andra uppgifter.

Enebybergs Gårds Förening – Din Förening – behöver till exempel

- personer som ansvarar för olika program
- programsamordnare
- hjälp med att fixa fiket
- någon som utvecklar hemsidan
- utdelare av Gårdsnytt
- intervjuare som gillar att ta fram uppgifter om Enebyberg förr och nu
- personer som kan skriva rent bandinspelade intervjuer

Vi är redan många som gör en hel del av detta men arbetet blir lättare och roligare om vi är fler som hjälps åt. Hör av Dig till någon i styrelsen och berätta vad du kan hjälpa till med.

För valberedningen

Anita Andersson, e-post anita.andersson@mail.ip-only.net eller telefon 08 768 17 43

Om Anneberg

I södra Enebyberg låg gården Anneberg som vi skrivit om flera gånger i Gårdsnytt och nu också i Enebybersrundan II, en ny vandringskrift som är på väg att tryckas.

Gårdens adress skulle i dag vara Enebybergsvägen 19. Där bodde häradsdomaren Wahlgren och hans fru Anna. Anna fick ge namn till det nya huset.

Dottern Lisa Wahlgren, 1894 – 1977, var småskolläraren som lärt så många enebybergsbarn att läsa.

Vi har varit lyckosamma när vi efterlyst foton. Här sitter Lisa Wahlgren på trappan.

Anita Andersson

Bilder från Enebybergs Gårds Förenings arkiv

Kjell Carlquist, medlem i Enebybergs Gårds Förening och vykortssamlare, har kopierat enebybergsbilder åt oss.

Vi tackar och känner igen Enebybergs Gård och Enebyskolan.

Bakpå kortet från Gården är det skrivet (om vi tolkat handskriften rätt) *Vackra rum och god mat. 24 minuter från norra station till Näsby.* Telefonnummer står också - *Riks Näsby 8.* Fotot torde vara från omkring 1910.

Kortet från, som det då hette, Enebybergs skola är postat från Enebyberg till Jönköping i juli 1923 med poststämpel Roslags-Näsby.

Anita Andersson

Föreningens verksamhet under 2009

Vid föreningens årsmöte den 9 mars 2009 uppmärksammades att Enebyberg Gårds Förening varit verksam i 30 år. En för kvällen framtagen skrift 30 år – 2009 – från intresseförening till hembygdsförening presenterades av författaren John Åkermark. En skärmutställning visade den mångfald av aktiviteter som genomförts i gårdens regi under de trettio åren.

Genomförda aktiviteter

Den 11 maj genomfördes vandring i västra Enebyberg med Lasse Johnsson och Anita Andersson som guider. Vandringen gjordes två gånger samma dag med deltagarrekorde på dagsvandringen.

Mors Dag firades den 31 maj i samarbete med krögaren Paul Degen med brunch på gården. Föreningens skrifter fanns till försäljning tillsammans med frukostbrickan med Enebybergs gård som motiv. En fotoutställning över det gamla Enebyberg visades och föreningens husdokumentation fanns till påseende och för komplettering.

Två trädgårdsvandringar genomfördes i juni. Den 4 juni besöktes Villa Solborg ("Tornvillan" vid Bäverstigen) och den 11 juni arrangerades en trädgårdsvandring i norra Enebyberg.

Den 25 maj hölls den traditionella funktionärskvällen. Den är föreningens sätt att tacka alla dem som utan ersättning ger av sin tid och kraft till föreningen och dess aktiviteter. Under kvällen presenterades också föreningens nya skrift *Enebybergs gård förr och nu* av författarna Krister Olinder och Lars Johnsson. En grupp flickor från Brageskolan under ledning av musikläraren Lasse Eriksson medverkade också med sång.

Det uppskattade sedvanliga midsommarfirandet arrangerades under ledning av Margareta Westerdahl och ett antal frivilliga.

Kulturhusens dag firades gemensamt av de fyra hembygdsföreningarna i Danderyd genom ett program på Djursholms slott den 13 september. Tema var "Sverige-Finland – en delad historia".

Professor Vivi Edström presenterade och talade om sin monografi över Jane Austen den 21 september. Rubriken var "Livets gåtor". Helge Skoog medverkade med uppläsning.

Så var det förr i Enebyberg, en utställning med barnperspektiv visades på Enebybergsbiblioteket den 28 september – 16 oktober. Klass 2 och 3 från Hagaskolan bidrog med text och teckningar om Enebyberg förr och nu. Utställningen invigdes av Helge Skoog.

Fars Dag den 8 november firades med brunch, hantverksmässan och öppet hus på Enebybergs gård.

Professor Arne Ljungqvist berättade ur sitt intressanta liv den 11 november.

Föreningen medverkade vid kommunens Seniordag i Mörby Centrum den 10 november och vid julmarknaden på Träffpunkt Enebyberg den 28 november.

Jan Olof Carlsson

Om jubileer

Särskilt 2009 präglades av olika jubileer där vi firade eller ville minnas särskilt viktiga händelser i historien eller år då någon känd person avlidit eller fötts. Om detta skriver John Åkermark.

Vad ligger egentligen i ordet och begreppet *jubileum* och hur ska ordet stavas?

Ordet är ju inte svenskt från början utan kommer via latinet till vårt språk: *annus iubilaeus* med betydelsen jubelår. Det sammanblandades med ett annat latinskt ord: *iubilium*, som betyder 'muntert rop', därav svenskans 'jubla' och 'jubileum'.

Till vårt svenska språk kommer ordet under 1800-talet – alltså ett relativt sent inlån. Ett jubileum är alltså då man firar att det gått en viss tid – oftast ett antal år – sedan något hände, t.ex. att ett land blev självständigt eller ett årtal förknippat med någon person.

Ibland ser man stavningen med en accent över e-et, alltså: jubiléum, jubiléet, men lika ofta eller oftare förekommer ordet utan accenten. Svenska språknämnden accepterar endast stavningen utan accent och Svenska akademiens ordlista (SAOL) anger också endast formen utan accent. Det är samma förhållande med ordet 'museum' och 'museet'.

Under de senaste två åren har vi på Enebybergs Gårds Förening haft anledning att fira dels 100-årsjubileet av bildandet av Enebyberg som ett utvecklat modernt samhälle (1907-2007) dels att det var 30 år sedan (1979-2009) som Enebybergs Gårds Förening bildades.

År 1907 bildades AB Enebybergs Villastad, då man bl.a. exploaterade gårdens marker till villatomter och utarbetade en stadsplan. Märkesåret 1907 utgör alltså grunden för vårt samhälle som sedan har utvecklats till vad det är idag.

Att detta var värt att fira ville vi visa med ett antal temaaktiviteter under 2007, då vi belyste olika aspekter av utvecklingen i Enebyberg, t.ex. historiken, föreningslivet, företagsamheten och samhällsfunktionerna (skola, bibliotek, brandförsvaret, etc.).

Exempel på de områden som vi valde ut fanns under 2007 att avlyssna och beskåda på Enebybergs Gård och på utställningar i biblioteket. För att lämna något åt eftervärlden tryckte vi också upp en liten blå skrift: *Jubileumsskriften*. Under året 2007 fanns det säkert också en mängd andra jubileer som kunde firas i vårt land, bl.a. att Astrid Lindgren föddes 1907!

Vad var det som jubilerades under 2009? Det som närmast faller en i minnet på det större planet är att det var 200 år sedan Sverige förlorade den östra rikshalvan, Finland, som så småningom blev ett självständigt land.

Detta firades på många sätt i båda länderna och man hade också året 1809 i åminnelse vid Kulturhusens dag i vår kommun den 13 september, då Samfundet Forntid och Framtid anordnade en aktivitet på slottet i Djursholm och där vår gårdsförening representerades.

På det mera lokala planet firade vi förra våren i Enebybergs Gårds Förening att det var då 30 år sedan föreningen bildades.

I kölvattnet efter Gårdens restaurering och ”nyinvigning” 1978 startade man en intresseförening som idag genom sin styrelse anordnar aktiviteter på Fars- och Mors dag, vid midsommar och med föreläsningar och utställningar, mm., under andra tider på året.

Även i samband med detta jubileum tog vi fram en mindre skrift, *Enebybergs Gård – förr och nu*, där man kan läsa något om bakgrunden till Gårdens restaurering och gårdsföreningens bildande. Idag är vi stolta över att ha nära 500 personer/familjer som medlemmar, däribland en mängd eldsjälar som delar ut vårt husorgan Gårdsnytt eller på annat sätt främjar föreningens aktiviteter.

John Åkermark

Enebybergs Döderhultare

Vid hantverksmässan på Gården senaste Fars Dag blev Börje Ohlssons träfigurer föremål för stor beundran och många ville veta mer om konstnären. I Gårdsnytt nr 1 2009 fanns det en intervju med Börje om gamla Enebyberg utifrån ett vykort – bilden berättar var rubriken – men då nämndes inget om hans hobby. Här berättar konstnären om sig själv för Anita Andersson.

Börje Ohlsson har levt hela sitt liv i sitt födelsehem på Gethagsvägen i Enebyberg. På sommarstället i Närtuna höll han jämt på med att tälja i trä som avkoppling medan hustrun Viola handarbetade. Grannarna började komma med beställningar på gubbar till födelsedagar.

Den första gubbe som han har hemma och tycker är fin nog att visa är Kronblom från 1972. Konstverket som föreställer honom själv som ung lärling hos rörentreprenören Stenberg och där de båda står vid rörbänken gjorde han 1988.

När han pensionerats från sitt arbete som rörmokare var träsnideriet en hobby som gett honom glädje. Huvudverktyget har varit ett mycket välslipat stämjärn.

När han blev mindre stadig på handen skaffade han också en uppsättning bildhuggarjärn. Helst har han jobbat med al som vuxit vid vatten. Det är trevligt att jobba med och blir en fin färg.

Utställningen vid Fars Dag var första gången som Börje visade sina verk offentligt. Det var samma vecka som han fyllde 87 år. Hästarna fick rättmätig beundran. Att hantverkarnas verktyg och musikernas instrument skulle avbildas riktigt har varit viktigt. Likaså har han varit noga med att fånga ansiktsuttryck och sinnestämning hos personerna.

Börje har numera värk i händerna och hade egentligen lagt av med sin hobby. Att folk som kom till utställningen tyckte att hans grejer var bra blev så inspirerande att han nu tagit fram ett stycke trä från en lind som han fällt på tomten och ett nytt konstverk är på gång.

En ko denna gång.

Se bilder av konstnären Börje Ohlsson och hans verk nästa sida.

Anita Andersson

Börje Ohlsson vid utställningen på Gården. Foto Jan Löfgren.

*Ett hästekipage
Foto Anita Andersson*

*Arbete vid rörbänken
Foto Anita Andersson*

Gårdsnytt

Layout
Tryck

Johanna Haddäng
Stibo Tryck AB

Enebybergs Gårds Förening

C/o Jan Olof Carlsson
Fenixvägen 5
182 46 Enebyberg

www.enebyberg.com
Plusgiro 114667-9